

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРОСФЕРІ

ID 6439

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	208 Агроінженерія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Агроінженерія (2023)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. управління інноваційною діяльністю та сферою послуг (МП)

Викладач/викладачі

Завідна Людмила Дмитрівна, д-р екон. наук, професор, професор кафедри МП, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення в аграрній сфері.
Формат курсу	Очний та дистанційний в системі Атьютор З дисципліни передбачені лекційні та практичні заняття.
Компетентності ОП	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК1 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК7 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: ФК13 - Здатність організувати роботу та забезпечувати адміністративне управління виробничими підрозділами, які здійснюють технічне забезпечення агропромислового виробництва відповідно до реалізації правових вимог безпеки життєдіяльності і охорони праці; аналізувати показники техногенних та природних небезпек, а також планувати і виконувати відповідні захисні заходи.</p>
Програмні результати навчання з ОП	<p>Перелік результатів навчання, які набуває здобувач вищої освіти після успішного вивчення дисципліни:</p> <p>РН-1 Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.</p> <p>РН-5 Знати роль і місце агроінженерії в агропромисловому виробництві.</p> <p>РН-6 Формулювати нові ідеї та концепції розвитку агропромислового виробництва.</p> <p>РН-9 Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, та формувати у майбутнього фахівця почуття відповідальності за виконувану роботу.</p> <p>РН-10 Демонструвати повагу до етичних принципів, своєю поведінкою впроваджувати етичні норми взаємовідносин в колективі, які сприяють досягненню виробничої мети. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі.</p> <p>РН-23 Аналізувати ринок продукції та сільськогосподарської техніки. Складати бізнес-плани виробництва сільськогосподарської продукції. Виконувати економічне обґрунтування технологічних процесів, технологій, матеріально-</p>

	технічного забезпечення аграрного виробництва. Застосовувати методи управління проектами виробництва продукції рослинництва та тваринництва.
Обсяг курсу	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4.0; лекції — 32 год.; практичні заняття — 16 год.; самостійна робота — 78 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4.0; лекції — 8 год.; практичні заняття — 8 год.; самостійна робота — 104 год.;</p>
Ознаки курсу	Рік навчання — 4; семестр — 8; Вибіркова дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	<p>Поточний контроль: тестування, опитування, письмова контрольна робота, модуль 1, модуль 2.</p> <p>Підсумковий контроль: залік</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>ОК-21 Вступ до фаху</p> <p>ОК-11 Основи права</p> <p>ОК-1 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Технічні засоби для демонстрування лекційного матеріалу та вирішення практикуму з дисципліни (ноутбук, проектор, екран для презентацій). Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Змістовий модуль 1. СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦТВА		
Тема 1. Соціально-економічні основи підприємництва в агросфері		
1.1. Сутність, функції та принципи підприємництва		
1.2. Передумови здійснення підприємницької діяльності	4	1
1.3. Суб'єкти підприємницької діяльності		
1.4. Види підприємництва		
1.5. Роль підприємництва в економічному розвитку країни		
<hr/>		
Тема 2. Підприємець та його ділові якості		
2.1. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі.		
2.2. Підприємницька діяльність чи робота за наймом?	2	0,5
2.3. Професійна культура бізнесової діяльності.		
<hr/>		
Тема 3. Правові засади підприємницької діяльності в Україні		
3.1. Державне регулювання підприємництва		
3.2. Підприємство як юридична особа у правовому середовищі України		
3.3. Фізична особа-підприємець в економічному середовищі України	4	1
3.4. Права, обов'язки та відповідальність підприємця		
3.5. Малий та середній бізнес у сучасній економіці		
3.6. Фермерське господарство як форма підприємництва.		
<hr/>		
Тема 4. Підготовка до початку бізнесу в агросфері.		
4.1. Основні кроки підготовки до підприємницької діяльності		
4.2. Бізнес-планування в підприємстві.	4	1
4.3. Фінансування бізнесу.		
<hr/>		
Тема 5. Реєстрація підприємницької діяльності		
5.1. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва в Україні.		
5.2. Документи, що подаються на реєстрацію ФОП		
5.3. Алгоритм реєстрації	4	1

- 5.4. Підстави для відмови у реєстрації
 5.5. Ключ електронного цифрового підпису.

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРОСФЕРІ

Тема 6. Організація виробництва товару та послуги

6.1. Виробництво: суть, види, ресурси	4	1
6.2. Показники ефективності використання ресурсів виробництва		
6.3. Капітальні ресурси підприємницької діяльності		
6.4. Наймані працівники та порядок їх оформлення.		

Тема 7. Основи обліку та система оподаткування підприємницької діяльності

7.1. Облік доходів фізичних осіб-підприємців	4	1
7.2. Система оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності		
7.3. Сплата податків фізичними особами-підприємцями, які працюють на єдиному податку		

Тема 8. Етика бізнесу

8.1. Кодекс етики бізнесу	2	0,5
8.2. Соціальна відповідальність бізнесу		
8.3. Моральні еталони підприємця		

Тема 9. Ризики у підприємницькій діяльності.

9.1. Причини та сутність підприємницького ризику	4	1
9.2. Види ризику		
9.3. Управління ризиками у підприємницькій діяльності.		

РАЗОМ: 32 8

Теми занять, короткий
 зміст

Практичні заняття (теми)

	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>

Практичне заняття №1.

Тема 1. Соціально-економічні основи підприємництва в агросфері

1. Обговорення питань теми.	2	1
2. Представлення індивідуального завдання (ІНДЗ): Роль підприємництва в агросфері та економічному розвитку країни. Надати точку зору та особисте бачення на поставлене питання.		

<p>Практичне заняття №2.</p> <p>Тема 2. Підприємець та його ділові якості.</p> <p>1. Обговорення питань теми.</p> <p>2. Експрес-опитування.</p> <p>3. Розгляд тестових завдань та ситуаційних вправ.</p>	1	0,5
<p>Практичне заняття №3.</p> <p>Тема 3. Правові засади підприємницької діяльності в Україні.</p> <p>1. Обговорення питань теми.</p> <p>2. Ознайомлення з нормативно-правовою документацією.</p> <p>3. Розгляд ситуаційних вправ.</p> <p>4. На основі наведеної інформації здійснити порівняння діяльності фізичних осіб-підприємців I, II і III груп.</p>	2	1
<p>Практичне заняття №4.</p> <p>Тема 4. Підготовка до початку бізнесу в агросфері.</p> <p>1. Обговорення питань теми.</p> <p>2. Складання бізнес-плану для підприємства в агросфері.</p> <p>3. Розгляд тестових завдань.</p>	2	1
<p>Практичне заняття №5.</p> <p>Тема 5. Реєстрація підприємницької діяльності в агросфері.</p> <p>1. Обговорення питань теми.</p> <p>2. Заповнення реєстраційної картки на проведення державної реєстрації фізичної особи підприємцем (форма 1)</p> <p>3. Оформлення електронного цифрового підпису (ЕЦП) для подання звітності. Заповнення реєстраційної картки для фізичної особи відповідно до вимог.</p> <p>4. Модульний контроль 1 – тестування.</p>	2	1
<p>Практичне заняття №6.</p> <p>Тема 6. Організація виробництва товару та послуги.</p> <p>1. Обговорення питань теми.</p> <p>2. Експрес-опитування.</p> <p>3. Складання переліку виробничого обладнання для функціонування малого бізнесу в галузі (фізичної особи підприємцем I або II групи).</p> <p>4. Розроблення плану виробничого приміщення, складання кошторису оренди приміщення на 6 місяців, рік.</p>	2	1

Практичне заняття №7.

Тема 7. Основи обліку та система оподаткування підприємницької діяльності

1. Обговорення питань теми.	2	0,5
2. Експрес-опитування.		
3. Розгляд тестових завдань та ситуаційних вправ.		

Практичне заняття №8.

Тема 8. Етика бізнесу в агросфері.

1. Обговорення питань теми.	1	1
2. Розгляд ситуаційних вправ.		
3. Письмова контрольна робота.		

Практичне заняття №9.

Тема 9. Ризики у підприємницькій діяльності.

1. Обговорення питань теми.		
2. Розгляд ситуаційних вправ.	2	1
3. Модульний контроль 2 – тестування.		
4. Підведення підсумків.		

РАЗОМ: 16 8

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

1. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 1
2. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2
3. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 3
4. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 4
5. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 5
6. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 6
7. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7
8. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 8
9. Опрацювання лекційного матеріалу за темою 9
10. Підготовка до практичного заняття №1
11. Підготовка до практичного заняття №2
12. Підготовка до практичного заняття №3
13. Підготовка до практичного заняття №4
14. Підготовка до практичного заняття №5
15. Підготовка до практичного заняття №6
16. Підготовка до практичного заняття №7
17. Підготовка до практичного заняття №8
18. Підготовка до практичного заняття №9
19. Підготовка до тестового опитування за 1 модулем
20. Підготовка до тестового опитування за 2 модулем
21. Підготовка та складання заліку.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Завідна Л.Д. Електронний дистанційний курс навчання «Основи підприємництва в агросфері» (курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тестові завдання) URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php> ID 6439.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Андрушків Б.М. Основи організації підприємницької діяльності або абетка підприємця: [навчальний посібник] / Б.М. Андрушків, Ю.Я. Вовк, В.В. Гецько та ін. Тернопіль: Вид. ТНТУ, 2010. 300 с.
2. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
3. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
4. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2012. 293 с.
5. Гой І.В., Смелянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
6. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : Навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
7. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 492 с.
8. Шевеленко С.Д., Федів І.І. Підприємництво та підприємницька діяльність: Навч. посібник / За заг. ред. В.В. Сопка. К.: Вища школа, 2013. 224 с.
9. Шепель Т. В., Комліченко О. О., Живець А. М. Основи підприємницької діяльності [Текст] : навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2022. 305 с.

Додатковий

1. Акіліна О.В., Пасічник В.Г. Основи підприємництва. К.: ЦНЛ, 2006. 176 с.
2. Антошкіна Л.І. Як організувати власний бізнес: Посібник для початкового підприємця / Л. І. Антошкіна, Л.М. Каліна. К.: Негатайп, 2011. 160 с.
3. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2008. 544 с.
4. Воронкова В.Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навч. посібник К.: Ліра-К, 2014. 455 с.
5. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва. Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 320 с.
6. Дієсперов В.С. Еволюція сільськогосподарських підприємств. К.: ННЦ ІАЕ, 2013. 290 с.
7. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан О.С. Бізнес-планування фірми: Навч. посіб. К.: 2006. 423 с.
8. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. Основи підприємницької діяльності: навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 280 с.
9. Основи підприємницької діяльності [Електронний ресурс] : підручник / В. М. Марченко, С. О. Тульчинська, І. В. Макалюк [та ін] ; КПІ ім. Ігоря Сікорського / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 516 с.
10. Романова Л.В. Управління підприємницькою діяльністю: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 240 с.
11. Сизоненко, В.О. Сучасне підприємництво [Текст]: К. : Знання-Прес, 2007. 440 с.
12. Шваб Л.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. 2-ге видання. К.:ЦНЛ, 2007. 368 с.
13. Ярошевич Н.Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014. 408 с.

Нормативно-правовий

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV К.: Атіка, 2003. 208с. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України «Про підприємництво» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
3. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991 р. № 887-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>
4. Закон України «Про господарські товариства» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
5. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI.
6. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI.
7. Закон України «Про власність» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/697-12>
8. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV.
9. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 № 2806-IV.
10. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 № 1160-IV.
11. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII.
12. Закон України «Про кооперацію» від 10.07.2003 № 1087-IV.
13. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III.
14. Закон України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 № 3392-VI.
15. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційний портал Верховної Ради України. <https://www.rada.gov.ua/>
17. Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
18. Про затвердження переліку органів ліцензування: Постанова КМУ від 14.11.2000 № 1698.
19. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2005, ДК 009:2010.
20. Класифікатор організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004.
21. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.

Інформаційні ресурси

1. Адреса електронної пошти ТНТУ імені Івана Пулюя: univ@tu.edu.te.ua
2. Офіційний сайт ТНТУ імені Івана Пулюя: <http://www.tntu.edu.ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/InfoRez/CreateRequest?lang=uk-UA>
5. Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
6. Публікації з економіки, фінансів, менеджменту, маркетингу. URL: <http://www.AUP.com.ua>

Основи підприємництва в агросфері ID 6439.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ТХ. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	20		20	15			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практичне заняття №1	2	Тема 6	Практичне заняття №6	5		
Тема 2	Практичне заняття №2	2	Тема 7	Практичне заняття №7	5		
Тема 3	Практичне заняття №3	4	Тема 8	Практичне заняття №8	2		
Тема 4	Практичне заняття №4	8	Тема 9	Практичне заняття №9	3		
Тема 5	Практичне заняття №5	4					

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри МП, протокол №1 від «25» серпня 2023 року.